

Regionsudvalgets udtalelse om:

- **»Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Samarbejde om europæisk turismes fremtid«, og**
- **»Beretning fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opfølgning til Det Europæiske Råds møde den 21. september: situationen i den europæiske turistsektor«**

(2003/C 66/04)

REGIONSUDVALGET HAR —

under henvisning til meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Samarbejde om europæisk turismes fremtid, KOM(2001) 665 endelig,

under henvisning til beretning fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opfølgning til Det Europæiske Råds møde den 21. september: situationen i den europæiske turistsektor, KOM(2001) 668 endelig,

under henvisning til Kommissionens beslutning af 15. november 2001 om i henhold til EF-traktatens artikel 265, stk. 1, at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til præsidiets beslutning af 6. februar 2002 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalget for Territorial Samhørighed,

under henvisning til sin tidligere udtalelse om Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om forbedring af turismens beskæftigelsespotentiale (KOM(1999) 205 endelig) (CdR 291/1999 fin ⁽¹⁾),

under henvisning til forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 99/2002 rev.), som blev vedtaget af Underudvalget for Territorial Samhørighed den 24. juni 2002 (ordfører: Alfonso Andria, præsident for provinsen Salerno) (I, PPE),

og ud fra følgende betragtninger,

Den europæiske konference om turisme og beskæftigelse afholdt i november 1997 i Luxembourg (4.-5. november 1997), Det Europæiske Råd i Luxembourg om beskæftigelsen (21.-22. november 1997) og Rådets konklusioner (turisme) af 26. november 1997 har tilvejebragt et bredt og sammenhængende grundlag for at formulere en politisk dagsorden, der fremhæver fordelene ved en afbalanceret og bæredygtig udvikling af den europæiske turisme.

Kommissionen oprettede i 1998 en arbejdsgruppe på højt plan, som fik til opgave at undersøge sammenhængen mellem turistsektoren og beskæftigelsen, og på grundlag af denne arbejdsgruppes konklusioner (»Turismen i Europa — Nye partnerskaber til gavn for beskæftigelsen: Konklusioner og henstillinger fra arbejdsgruppen på højt plan vedrørende turisme og beskæftigelse«, Europa-Kommissionen) forelagde Kommissionen meddelelsen »Forbedring af turismens beskæftigelsespotentiale« (KOM(1999) 205 endelig).

Denne meddelelse førte til Rådets konklusioner af juni 1999, hvori Kommissionen og medlemsstaterne blev opfordret til at »indgå i et snævert samarbejde med henblik på en bedre udnyttelse af turismens potentielle bidrag til vækst og beskæftigelse« navnlig i forbindelse med fire emner:

1. oplysning
2. uddannelse

⁽¹⁾ EFT C 317 af 6.11.2000, s. 40.

3. kvalitet
4. bæredygtighed.

Rådets konklusioner af 21. juni 1999 om turisme og beskæftigelse og reaktionerne fra de øvrige EU-institutioner ⁽¹⁾, har styrket bevidstheden om, at dialogen mellem de aktører, der indgår i turistsektorens vækstskabende dynamik (medlemsstaterne, turisterhvervet, det civile samfund og EU-institutionerne), skal gøres mere effektiv.

Med Kommissionens meddelelse »Samarbejde om europæisk turismes fremtid« styrkes viljen til at anvende den åbne metode til koordinering mellem alle de berørte aktører (Det Europæiske Råd i Lissabon). Dette er også i tråd med retningslinjerne i hvidbogen om nye styreformer. Det påpeges, at der snarest skal sættes ind på fire vigtige områder:

1. øge turistsektorens vidensbase
2. styrke turistvirksomhedernes konkurrenceevne
3. fremme den bæredygtige turisme i EU
4. forbedre turismens bidrag til jobskabelsen.

Kommissionen påpeger flere gange i sin meddelelse, at det civile samfund, turistindustrien og de berørte aktører i de forskellige regioner i EU bør inddrages i processen med at udarbejde en turistpolitik i EU, så der skabes en interaktiv kanal for gensidig udveksling af oplysninger i realtid om udviklingen i udbuddet og efterspørgslen af turistprodukter og om løbende forandringer, også fordi der kan være fælles problemer.

Meddelelsen understreger det presserende behov for at indlede et interinstitutionelt samarbejde mellem de forskellige niveauer på lokalt og regionalt plan og mellem disse og EU's institutioner og organer.

Man kan ikke vente længere med at inddrage ovennævnte institutionelle og sociale aktører i forbindelse med de uopsættelige problemer, som bl.a. Helena Torres Marques (Portugal) pegede på under mødet med Europa-Parlamentets Underudvalg om Regionalpolitik, Transport og Turisme den 19. marts 2002.

Ifølge Kommissionens beretning »Opfølgning til Det Europæiske Råds møde den 21. september: situationen i den europæiske turistsektor« har situationen for turismen i Europa vist sig at være mindre alvorlig end forudset i de prognoser, der blev udarbejdet umiddelbart efter den 11. september 2001, selvom der dog har vist sig nye tendenser, som tegner et anderledes og mere sammensat billede af turistmassen.

På grundlag af bl.a. analysen i Kommissionens første situationsrapport om økonomisk og social samhørighed af 30. januar 2002 bør man i den udviklingspolitik, der er knyttet til strukturfondene, fra 2006 være særlig opmærksom på konsekvenserne for regioner, der fortrinsvis baserer deres økonomi på turismen; der bør foretages en grundig vurdering af virkningen af EU-initiativer som LEADER, INTERREG, Urban og EQUAL, og der bør udtænkes yderligere strategier for støtte til lokal udvikling, især i regionerne under mål 1.

Målet med Agenda 21 er at fremme en bæredygtig udvikling — med fuld inddragelse af de lokale og regionale myndigheder — og dermed give økoturismen et afgørende skub fremad.

I 2002, Det Internationale År for Økoturisme, afholdes der i september et verdensstopmøde om bæredygtig udvikling i Johannesburg.

⁽¹⁾ Jf. Europa-Parlamentets beslutning af 18.2.2000, Regionsudvalgets udtalelse af 15.6.2000 (CdR 291/1999 — EFT C 317 af 6.11.2000, s. 40) og Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse af 26.1.2000, CES 93/2000.

I Kommissionens meddelelse nævnes fem områder, der skal prioriteres i udviklingen af den europæiske turisme:

- oplysning: lettelse af udveksling og udbredelse af oplysninger, især gennem ny teknologi
 - uddannelse: forbedring af uddannelsen for at opgradere kvalifikationerne i turistindustrien
 - kvalitet: forbedring af turistprodukternes kvalitet
 - bæredygtighed: fremme af miljøbeskyttelse (fastlæggelse af nye måder at anvende Agenda 21 på)
 - ny teknologi: styring af indvirkningen og anvendelsen af IKT-baserede tjenester i turistsektoren —
- på den 46. plenarforsamling (mødet den 10. oktober 2002) enstemmigt vedtaget følgende udtalelse.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

1. »Der er meget mere, der forener os, end der skiller os«.

Dette citat resumerer filosofien bag denne udtalelse. Det stammer fra indledningen til sammendraget af Verdensturistorganisationens rapport om »11. september og konsekvenserne for turismen: Der er lys for enden af tunnelen«, som blev fremlagt på det andet møde i udvalget »Travel and Tourism Recovery« (om normalisering af rejse- og turistaktiviteter) (den 15. marts 2002, ITB Berlin). Det er vigtigt at være sig bevidst, at turismen i Europa har den ekstra fordel at kunne bygge på en fælles kulturel identitet, der stikker langt dybere, end man kunne tro. Det er derfor nødvendigt på kort og mellemlang sigt at arbejde på to vigtige fronter:

- a) fremme af tiltag, der sigter mod en fortsat harmonisering af standarderne for udbuddet, på baggrund af en omfattende, fælles på mange forskellige områder (begyndende med den fælles mønt)
- b) yderligere harmonisering af politikkerne på lokalt, regionalt, nationalt og EU-plan på de fem ovennævnte områder, der skal prioriteres i forbindelse med turismen: information, uddannelse, kvalitet, bæredygtighed og ny teknologi.

2. Efter en første analyse, der havde forudset langt alvorligere konsekvenser for den europæiske turismeøkonomi, har virkningerne af 11. september 2001 vist sig at stemme overens med de prognoser, der pegede på en positiv vending seks måneder efter attentatet. Ifølge Verdensturistorganisationen oplever turismesektoren for øjeblikket et tydeligt opsving, selv om der klart aftegner sig en ny fordeling af turiststrømmene. Antallet af interkontinentale flyrejser er faldet meget drastisk, mens den såkaldte indlandsturisme i et vist omfang har gjort det muligt at afbøde et på mange måder ødelæggende fald.

3. I forbindelse med denne omfordeling af turiststrømmene har visse segmenter af turismeindustrien lidt større tab end andre. De små rejsearrangører, arrangører af mellemstore sports- og kulturbegivenheder, forhandlere af indlandske pakkerrejser, små luftfartsselskaber og andre småoperatører har generelt klaret krisen bedre end andre.

4. Dette er et tegn på, at den såkaldte verdensøkonomi efter den 11. september været ude for en brat opbremsning, hvilket har fremmet en omlægning af strategierne for økonomisk vækst på lokalt plan. I den sammenhæng har regionerne til tider befundet sig i en fordelagtig udviklingsposition, som de dog ikke altid har udnyttet. Der er sket et skifte fra det globale til det lokale.

5. Som understreget i rapporten fra Verdensturistorganisationen er der på kort sigt nye muligheder for et genopsving. Men hvad kan man lære af krisen? Hvilke overordnede forholdsregler skal der tages, hvis vi igen er så uheldige at komme i en tilsvarende vanskelig situation? Man skal være opmærksom på, at det generelt stod klart, at der manglede en strategisk reaktion koordineret på EU-plan. Det har ikke været til at få øje på en fælles plan for, hvordan man skulle tackle den akutte og komplekse krise, der satte ind umiddelbart efter terrorangrebene.

6. I Kommissionens beretning kan man læse, at »Den europæiske turistindustri har krævet, at der sættes ind på flere forskellige områder. Den europæiske turistindustri understreger frem for alt, at det nu mere end nogensinde er nødvendigt med en koordineret markedsføring af Europa på de oversøiske markeder, og man har bedt Kommissionen om at tage aktivt del i markedsføringen af Europa som en sikker destination.«

7. Man kan kun være enig i beretningens konklusion, der peger på, at formålet med de foranstaltninger, strategien omfatter, er »at sikre, at de enkelte turistaktørers interesser bliver integreret bedre i EU's forskellige politikker og initiativer med indvirkning på turismen, og at der skabes en bedre kontakt med turisterhvervet og de øvrige interessenter.«

ANBEFALINGER

1. Regionsudvalget slår til lyd for den åbne samråds- og koordinationsmetode, men fremhæver betydningen af åbenhed og en demokratisk parlamentarisk granskning

At lade de regionale og lokale myndigheder spille en afgørende rolle viser sig endnu en gang at være den eneste farbare vej til at gennemføre de politikker til fordel for territorial samhørighed, som EU har iværksat: intet fællesskab uden deltagelse. D Forvaltningen af et område (governance) bliver kun effektiv, hvis man anvender en bottom-up-strategi. Løsninger, der gennemtvinges ovenfra – hvor innovative de end måtte være – har ikke nødvendigvis en positiv virkning. Tværtimod: ved at tage imod input og forslag nedefra dannes der grobund for en samarbejds-kultur, der er baseret på, at man taler med og lytter til hinanden. Den politiske føderalisme bliver til administrativ føderalisme og et institutionelt, økonomisk og socialt partnerskab.

Enhver turistudviklingsstrategi skal udtænkes med følgende for øje: et egentligt europæisk turistnet kan kun etableres på baggrund af en indgående analyse og forståelse af den nuværende situation. Afdækning af efterspørgslen, kortlægning af indkvarterings- og dertil knyttede faciliteter, vurdering af transportforbindelserne er emnet for et omfattende projekt, der sætter fokus på det udbredte krav om sikkerhed for den rejsende.

Regionsudvalget bemærker, at Kommissionen i meddelelsen ⁽¹⁾ giver udtryk for bekymring over de manglende fremskridt i forholdet til de lokale og regionale myndigheder i arbejdsgrupperne vedrørende de fem prioriterede nøgleområder under disses drøftelser. Regionsudvalget opfordrer Europa-Kommissionen og medlemsstaterne til ud fra tanken om nye styreformere at udforme nogle effektive arbejds-gange, som bevirker, at de lokale og regionale myndigheder drager omsorg for, at der fremover udformes politikker, som supplerer og tilfører en merværdi til turismeaktiviteter på græsrodsniveau.

2. Regionsudvalget anbefaler, at man fremmer ansvarlig-gørelsen af de offentlige og private aktører

At anvende en bottom-up-tilgang er ensbetydende med at slå til lyd for en radikal holdningsændring: den offentlige og den private sektor ændrer spillereglerne for deres historiske forhold. De er ikke længere bundet af et over-underordnings-

forhold, men er partnere i et udviklingsprojekt, der tilrettelægges i fællesskab på baggrund af en udvidet fortolkning af borgerskabsbegrebet. Borgeren er ikke længere passiv genstand for forvaltningen af lokalområdet, men kandiderer til at deltage i den gennem en institutionel aktion, der er iværksat af de regionale og lokale myndigheder.

Dermed opstår der en synergi, som også stiller turismeindustrien i en stærk konkurrenceposition: Det er ikke længere den enkelte virksomhed (eller den enkelte sammenslutning af virksomheder), der skal finde ud af, hvordan den bedst skaber overskud, men derimod det lokalområde, som virksomheden tilhører, der skal finde ud af, hvad der er mest hensigtsmæssigt at gøre for at klare sig på markedet. Det er bl.a. på denne måde — som visse eksperter kalder opbygning af geo-communities — at man kan styre overgangen fra spontan og ukontrolleret globalisering til planlagt og bæredygtig »glokalisering«.

Bæredygtig udvikling hænger uløseligt sammen med kendskab til lokalområdet og dets potentiale: Udnyttelsen af de lokale muligheder er en afgørende forudsætning for at udvikle og bevare økoturismen.

3. Regionsudvalget anbefaler, at man opprioriterer udvikling og udbredelse af europæisk turisme på det internationale turismemarked

Før lanceringen af et produkt er det en god idé at se nøje på, hvad det egentlig indeholder set ud fra kundens synsvinkel. I turistsektoren bør opfattelsen af et turismeprodukt gå videre end viljen til at fremme udbuddet af turisme ud over administrative eller regionale grænser.

Det er vigtigt at sætte den rejsende, turisten, i centrum for alle lovforslag. Selv de mest moderne marketingteorier peger på, at det er nødvendigt at profilere udbuddet på baggrund af den potentielle brugers krav, således at der skabes egentlige forbrugergupper, der påvirker udformningen af det produkt, der markedsføres. I stedet for at sætte fokus på et enkelt EU-produkt er det Regionsudvalgets opfattelse, at der nu aftegner sig en enestående mulighed for at udnytte IT-systemernes muligheder optimalt. Ved at udforme et enkelt harmoniseret IT-netværk over internettet vil leverandører og turister få bedre mulighed for at planlægge eller finde vej gennem den enorme mængde data, som i dag står til rådighed. Kommissionen kunne, men uden at prøve at udvikle et EU-produkt, bistå med at udforme et system, som kunne bidrage til at lade leverandører og turister indgå i et bedre samspil.

⁽¹⁾ KOM(2001) 665 (bilag 1, side 21).

I samarbejde med de lokale og regionale myndigheder og turistsektoren bør Kommissionen inden for rammerne af det sjette rammeprogram for forskning og udvikling gennemføre foranstaltninger, der kan fremskynde indførelsen af ny teknologi i turistvirksomhedernes og turistdestinationernes forvaltnings- og informationssystemer.

De nye teknologier er særligt vigtige i den nuværende situation, som er kendetegnet ved en vis opbremsning i turismen, da de kan være med til at gøre turismen mere konkurrencedygtig.

For at bidrage til en overordnet plan for udviklingen af europæisk turisme, der fremmer inddragelse af lokalsamfundene, foreslår Regionsudvalget, at man udstikker nogle konkrete retningslinjer for EU's støttepolitikker på det pågældende område:

A. *Tilpasning af sikkerheds- og kvalitetsniveauet for EU-landenes transportnet (vej-bane-sø-luft) for bedre at sikre de mobilitetsstrømme, der hænger sammen med borgernes fritid*

Regionsudvalget er enig med Kommissionen i, at liberaliseringen på transportområdet og udbygningen af transportnettet, det mere effektivt fungerende indre marked og informations-samfundets stadig mere lettilgængelige værktøjer vil fremme borgernes mobilitet og medvirke til, at turiststrømmen bliver mere international.

Regionsudvalget er enig med Kommissionen i at medtage EU's transportpolitik som et af de vigtigste spørgsmål for turistsektoren: bæredygtig mobilitet, passagerernes ret til sikkerhed og transportkvaliteten. At forbedre transportniveauet betyder på nuværende tidspunkt helt klart at opprioritere sikkerheden, men også at tage hensyn til andre spørgsmål i den forbindelse. I øvrigt udstak Kommissionen allerede i transporthvidbogen de retningslinjer, der skal følges for at opnå en mere effektiv, bæredygtig og mere kvalitetsorienteret turisttransport.

Turismen er desuden den vigtigste udviklingsfaktor for vanskeligt tilgængelige områder som bjergområder, øregioner og regioner i den yderste periferi.

I øregionerne er det nødvendigt at styrke lufttransportsystemerne, forbedre afgangsfrekvensen, sikre et tilstrækkeligt antal pladser og i højere grad forbinde øregionernes referencelufthavne med de transeuropæiske vejnet og jernbanenet, især højhastighedsnettene.

B. *Etablering af sammenhæng mellem de erhvervsprofiler, der kommer ud af de højere læreanstalter og universiteterne, og efterspørgslen fra den del af arbejdsmarkedet, der vedrører turistsektoren*

Regionsudvalget er enig i Kommissionens analyse af de vigtigste uddannelsesbehov. På nuværende tidspunkt er de fleste vigtige delsektorer af turistsektoren, særlig SMV'er, kendetegnet ved et forholdsvist lavt kompetenceniveau. Mens der er efterspørgsel efter nye kompetencer, f.eks. på IKT-området, er Regionsudvalget klar over, at de lokale og regionale myndigheder står over for en stor udfordring, når det gælder om at sætte skub i væksten blandt specielt de små og meget små virksomheder, som udgør et vigtigt element i sektoren. Som følge af det nedadrettede pres på priserne, som udøves af store rejsearrangører, lider mindre familieføretagender i turismesektoren under manglen på en fornuftig karriereudvikling og er nødsaget til at begrænse uddannelsesmulighederne, hvilket gør det endnu sværere at foretage nyansættelser.

Der er gjort store fremskridt på EU-niveau i spørgsmålet om »turisme for alle«. Regionsudvalget udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag om at se nærmere på fysisk handicappedes adgangsmuligheder. Regionsudvalget bemærker dog den brede definition, som blev givet på dette emne på det belgiske formandskabs konference om turisme, der blev afholdt i juli 2001, og så gerne, at der fra Kommissionens side blev fremsat yderligere forslag på området social turisme.

Denne situation giver basis for at arbejde på at iværksætte og konkretisere visse aktioner, der allerede er blevet indkredset i anden sammenhæng (f.eks. »Europass-uddannelse inden for turisterhvervet«): »overgangen fra uddannelse til innovation under hensyn til den »skrøbelige« virkelighed med hensyn til menneskelige ressourcer ... til fremme af en uddannelsesproces, der er mere kompleks end traditionel uddannelse, og som bygger på en bottom-up-/top-down-model, partnerskaber og samarbejde indbyrdes mellem alle berørte parter«.

Det forekommer særdeles vigtigt at overveje muligheden for at etablere et særligt uddannelsesnet for turismeuddannelser, herunder også inden for rammerne af de allerede iværksatte EU-programmer (LEONARDO DA VINCI, SOCRATES, TEMPUS, ERASMUS), som kan sammenkædes med beskæftigelsesforanstaltninger (EQUAL) og foranstaltninger, der sigter mod at skabe forbindelser mellem uddannelsesstederne (Alfa).

Regionsudvalget foreslår i denne sammenhæng, at der afsættes flere midler (inden for strukturfondene) til præ-universitære uddannelsesforløb netop med det sigte at skabe et solidt grundlag af personer med grundlæggende kompetencer af mellemhøj kvalitet, der efterfølgende med større udbytte vil kunne følge de studier, der fører til en akademisk grad.

E-learning i forbindelse med fremme af »videnkulturen« kan ses som en merværdi, der bør indgå i alle initiativer i denne sektor for netop at skabe større ensartethed i sektorens uddannelsespraksis.

Man bør styrke indførelsen af didaktiske mekanismer, der sigter mod at overføre tekniske og teknologiske kompetencer, men samtidig bør man gribe den oplagte chance for at skabe en udveksling af de forskellige uddannelseserfaringer i de enkelte lande med henblik på at fremme udbredelsen af en fælles kultur på turismeuddannelsesområdet og omkring indkredsning af de uddannelsesprofiler, der sigter mod ansættelse i turismesektoren.

Endelig bør man ikke undervurdere betydningen og værdien af en højere uddannelse (i Italien har man f.eks. ved Det Europæiske Universitetscenter for Kulturarven i Ravello oprettet en masteruddannelse, »FOR-MED Master i ny teknologi til fremme og forvaltning af kulturarven i Middelhavsområdet«).

C. *Udarbejdelse af et lovforslag med henblik på at skabe et system for evaluering af turistindkvartering og -modtagelse, der sikrer overholdelse af fælles standarder for kvalitetsbestemmelse af de udbudte strukturer og tjenester*

Forbedring af turistprodukternes kvalitet står i centrum for flere forskellige europæiske programmer. Verdensturistorganisationen understreger, at »kvalitet afhænger af turistens opfattelse og tilfredshedsgraden i forhold til oplevelsen af produktet.« Kvaliteten kontrolleres med metoder som ISO's serie 9000 og 14000, EFQM-metoden (European Foundation for Quality Management), klassificering ved hjælp af stjerner og forskellige landespecifikke kvalitetssystemer.

Kvalitetsudvikling sker gennem strukturpolitik, forbrugerbeskyttelse, miljøpolitik, trafik håndtering og iværksætterånd.

Regionsudvalget mener, at en egentlig kvalitetspolitik altid skal sætte turisten i centrum. Med udgangspunkt i en forståelse af turistens behov og den reelle mulighed for at tilfredsstille dem skal der udarbejdes et specifikt tilbud, som klart fastlægger kvalitetsniveauet for de forskellige dele heraf.

Den praksis, der har udviklet sig på området »customer satisfaction« og »customer retention« (kundetilfredshed og kundepleje), har interessante elementer, som kan danne grundlag for udvikling af effektive evalueringemetoder.

Organisatorisk og erhvervsmæssig rådgivning, gennemførelse af oplysningskampagner og finansielle incitament er punkter, som skal indgå i et program for kvalitetsbestemmelse af turistinfrastrukturer, med henblik på at iværksætte foranstaltninger til harmonisering af systemet for evaluering af indkvarterings- og modtagelsesinfrastrukturenes kvalitetsniveau.

Der findes tydeligvis ikke for øjeblikket en fælles EU-metode til kvalitetsbestemmelse af udbuddet af turisttjenester, dvs. indkvartering, bespisning, transport, udbud af fritidsaktiviteter osv. Med henblik på ensartede kriterier i EU og fælles EU-typologi foreslår Regionsudvalget, at Kommissionen evaluerer de eksisterende nationale ordninger med regelmæssige mellemrum.

D. *Opfordring til officiel anerkendelse af et charter om behandling af turister fra indkvarterings- og modtagelsesstrukturens side*

Idéen om indgående kendskab til kunden og customer satisfaction ligger bag forslaget om at vedtage et europæisk charter om behandling af turister. Det vil opfylde behovet for at beskytte turistens rettigheder og samtidig gøre det lettere at etablere fælles kvalitetsstandarder og iværksætte en bred overvågningsindsats på grundlag af tilslutning til initiativet.

I forbindelse med udformningen af et europæisk turismecharter er det interessant at studere det etiske charter om kulturturisme, som blev fremlagt af Det Europæiske Observationscenter for Kulturturisme (Det Europæiske Universitetscenter for Kulturarven i Ravello) i Paestum den 5. november 1999 på det andet Middelhavsforum for arkæologisk turisme, som Salerno-provinsen havde taget initiativ til og arrangeret.

Dette charters afsnit om modtagelsen af turister er særlig relevant. Forholdet mellem turisme og kultur behandles selvfølgelig, men det underliggende krav er, at turisten skal stå i centrum for alle tiltag. Charteret kræver »en modtagelse af turisten, der svarer til løfterne og tager hensyn til gæsternes personlighed. Der skal garanteres ordentlig service og modtagelse samt tilstrækkelig information, og enhver form for diskrimination skal være udelukket. Gæsterne skal tage hensyn til de særlige sæder og skikke på stedet og den lokale kultur. Det er især vigtigt at respektere lokalbefolkningens traditioner og religiøse og moralske overbevisninger. Det er ikke hensigten med charterets forslag til kriterier at diktere et reglement, som skal følges af institutioner og enkeltpersoner, men at udstikke nogle generelle principper, der kan bruges til at skabe nogle konkrete rammer for denne form for turisme. Charteret appellerer derfor til de involveredes ansvarsfølelse. Det følger

sig til rækken af konventioner, henstillinger og direktiver, der er udformet i forskellige sammenhænge, og henvender sig til internationale, regionale og andre interesserede organisationer.«

Ideerne bag udarbejdelsen af et charter om modtagelse af turister kan sammenfattes i en betragtning, der gælder for al turisme, ikke kun den kulturelle. »Kulturturen« hedder det i det etiske charter om kulturturen — »indebærer et møde mellem forskellige virkeligheder og ofte forskellige kulturer. Den fremmer således venskab mellem mennesker af forskellig oprindelse og skaber bedre relationer, hvilket er en væsentlig forudsætning for det lokale og internationale samfunds vækst. Kulturturen er en ægte solidaritets- og fredsskabende faktor.«

Med udgangspunkt i denne holdning understreger Regionsudvalget, at respekten for menneskets og dermed turistens værdighed er et af de vigtigste principper for en god modtagelse. Den går forud for ethvert kommercielt tilbud. Stadfæstelse af dette princip i et EU-charter om modtagelse af turister er et skridt af meget stor politisk og kulturel betydning.

E. *Fastlæggelse af de nye turistprofiler efter begivenhederne den 11. september 2001 på grundlag af en regional undersøgelse i medlemslandene og fremme af kulturturen og økoturisme, som er særligt egnede til at styrke indsatsen for at sprede turistsæsonen over hele året*

I det scenarium for udviklingen i den europæiske befolkningsstruktur, som Kommissionen opridser i sin meddelelse, fastslås det, at et af de største problemer i forbindelse med styringen af turiststrømmen er, »at den er koncentreret i bestemte og begrænsede perioder i løbet af året«.

Der vil fremover blive satset på kultur og natur for at løse problemer af afgørende betydning for turismens udvikling. Kulturturen har allerede længe været et stort aktiv for Europa. Det er på dette felt, der skal sættes kraftigt ind for at etablere et net af så koordinerede tilbud som muligt, at der skabes synergi mellem regioner med fælles historiske, kunstneriske og kulinariske traditioner. Turismen i landdistrik-

terne er en vigtig ressource, som skal udnyttes harmonisk og strategisk med positive følger også for landbrugssektoren.

Ud fra denne synsvinkel kan visse punkter i »Middelhavsprogrammet for kulturarven«, et projekt lanceret af Det Europæiske Universitetscenter for Kulturarven, være af stor interesse. Centret har sammen med landene nord for Middelhavet etableret en veritabel »kulturbro« og grundlagt et Middelhavsobservatorium og -laboratorium, der regelmæssigt samler repræsentanter for kulturtraditioner i Europa, Nordafrika og Mellemøsten med henblik på at stimulere forskning og uddannelse, der sigter mod beskyttelse og fremme af de deltagende regioners kulturarv. Der er tale om et forsøg, der gør det muligt konkret at evaluere betydningen af en kulturudveksling, der naturligt fremmer en kvalitetsturisme.

Regionsudvalget støtter gennemførelsen af en Agenda 21 for turismen. En projektgruppe under ledelse af Kommissionen beskæftiger sig allerede med dette emne og vil fremlægge et dokument herom på verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i september 2002 i Johannesburg. Til fremme af denne strategi er der allerede fastlagt en Agenda 21 for Middelhavsområdet og for Østersøen, Destination 21 i Danmark og lokal Agenda 21 for Calvià (Balearerne, Spanien). I Sverige arbejdes der i mange kommuner aktivt med Agenda 21, og for nylig har man opstillet kvalitetskriterier for mærkning af økoturisme på natur- og kulturområdet.

Regionsudvalget tilslutter sig de målsætninger, Kommissionen opstiller i sin meddelelse: »forebyggelse og begrænsning af turismens indvirkning på miljøet og de fysiske omgivelser på destinationerne; håndtering af den tiltagende trafik; fremme af en lydhør industri på lokalt plan og af en ansvarlig turisme som sociokulturel udviklingsfaktor«.

I den sammenhæng kan det være hensigtsmæssigt at iværksætte initiativer, der kan formidle en øget bevidsthed om miljøet, samtidig med at den historiske, kunstneriske og kulturelle kulturarv i bred forstand genopdages og udnyttes.

På baggrund af disse vurderinger forekommer det nødvendigt at iværksætte en undersøgelse i medlemsstaterne med henblik på at fastlægge de nye turistprofiler og udarbejde støtte- og ledsageinstrumenter for efterspørgslen.

Bruxelles, den 10. oktober 2002.

Albert BORE

Formand for

Regionsudvalget